

УДК 657.411

Целінь Н. - ст. гр. БОпс-41

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

СУТЬ І СТРУКТУРА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Науковий керівник: к.е.н., доцент Королюк Т. М.

Термін "капітал" походить від лат. capitalis - "головний". У цьому значенні цей термін починає вживатись з XII ст. Спочатку капітал ототожнюють з найбільш поширеною формою – грошима. Але гроші самі по собі не є капіталом. Тільки за певних історичних умов вони перетворюються на капітал.

Багато економістів, вчених досліджували суть власного капіталу, серед них: італійські – Л. Пачолі, Н. де Анастасіо, французькі – Л. Батардон, Ж. Андре, Ж.Б. Дюмарше; німецькі – Ф. Ляйтнер, В. Рігер, російські – М. С. Лунський, М. О. Блатов, Р.Я. Вейцман, І. М. Галаган, М.А. Кіпарісов, Є.Є. Сіверс та ін.

Капітал має юридичне і економічне значення. Юридичне значення капіталу полягає передусім в тому, що його розмір визначає межі мінімальної матеріальної відповідальності. Економічна роль власного капіталу полягає в забезпеченні підприємства власними фінансовими ресурсами, необхідними як для початку, так і для продовження реальної господарської діяльності.

Капітал в багатьох літературних джерелах та безпосередньо в роботах В.Г. Завгороднього, А.Н. Коваленко, Голова С.Ф. і інших, розглядається в загальних рисах. Більш інформативно та структуровано підійшли до вивчення категорії «капітал» такі вчені як І.Й. Яремко, В.В. Сопко, В.В. Соколов. Детальне вивчення зазначеної категорії, її інформаційної сутності і представлення як об'єкту обліку, за допомогою якого повинна формуватися повна і достовірна інформація, необхідне для ефективного функціонування та управління підприємством.

Власний капітал показує частку майна підприємства, яка фінансується за рахунок коштів власників і власних засобів підприємства. Тривалий час у вітчизняній теорії та практиці питанню фінансування діяльності господарських структур за рахунок капіталу власників приділялась надзвичайно мала увага, оскільки за адміністративно-командної економіки державні підприємства в централізованому порядку наділялися статутним капіталом, який не міг бути змінений. В наш час власному капіталу приділяють велику увагу.

Власний капітал – це загальна вартість власних засобів підприємства, які належать йому на правах власності і використовуються ним для формування його активів. Професор Л. А. Дробозіна виділяє у складі власного капіталу дві частини: постійну та змінну. За рахунок змінної частини власного капіталу, яка залежить від фінансових результатів діяльності підприємства, відбувається формування резервного капіталу, додаткового капіталу та нерозподіленого прибутку.

Б.Т. Жарилгасова, А.Е. Суглов включають до власного капіталу статутний капітал, накопичений капітал (резервний і додатковий капітали, нерозподілений прибуток) та інші надходження (цільове фінансування, благодійні пожертвування та ін.). В.В. Баранов виділяє такі складові власного капіталу підприємства, як статутний, резервний, додатковий капітали, цільове фінансування, фонд соціального розвитку та нерозподілений прибуток (збиток).

Отже, підсумовуючи все вище сказане, можна дати узагальнене визначення власному капіталу. Капітал – загальна вартість засобів у грошовій, матеріальній і нематеріальній формах, які інвестуються у формування активів підприємства.